

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว: กรณีศึกษางานมหรหรรรม
ไม้ดอกไม้ประดับ ในจังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน นางสาวเพ็ญจันทร์ ลิขิตเอกราช

เศรษฐศาสตร์มหัพภเกิด สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

รองศาสตราจารย์ ดร.มิ่งสรรพ์ ขาวสอาด ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์ เบญจวรรณ ทองศิริ กรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธงชัย ชูสุวรรณ กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว กรณีศึกษางานมหรหรรรมไม้ดอกไม้ประดับ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาแบบแผนค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวไปสู่ธุรกิจขนาดใหญ่ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ที่รองรับการท่องเที่ยว 3) เพื่อศึกษาภาระต้นทุนระหว่างรัฐและเอกชน และสัดส่วนรายได้จากการจัดงาน ที่ตกแก่ภาคเกษตร, ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเก็บข้อมูลจากตัวอย่าง 2 กลุ่ม ด้วยกันคือ

- 1) การออกแบบสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ ที่มาเยือนจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 200 ตัวอย่าง ซึ่งสอบถาม 2 ช่วงคือช่วงที่จัดงานไม้ดอกไม้ประดับ 100 ตัวอย่าง และช่วงนอกเทศกาล 100 ตัวอย่าง
- 2) เลือกผู้ประกอบการตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว จำนวน 80 ราย โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้วิธีคำนวณหาค่าเฉลี่ยและเปรียบเทียบสัดส่วนร้อยละ และวิเคราะห์แบบจำแนกหมู่ (Multiple Classification Analysis : MCA)

การศึกษาพบว่าค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาจังหวัด เชียงใหม่ ประมาณ 1,668.33 บาทต่อวัน โดยค่าใช้จ่ายที่มากที่สุด คือค่าพาหนะเดินทาง คิดเป็นร้อยละ 32.9 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด รองลงมาเป็น ค่าสินค้าที่ระลึก ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าสถานบันเทิง และค่าใช้จ่ายอื่น คิดเป็น ร้อยละ 23.4 ,22.7 ,16.1 ,3.1 และ 1.8 ตามลำดับ ส่วนนักท่องเที่ยวต่างชาติ มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวัน เท่ากับ 1,902.11 บาทต่อวัน ค่าใช้จ่ายที่มากที่สุด คือค่าสินค้าที่ระลึก คิดเป็นร้อยละ 29.3 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมดรองลงมาเป็นค่าที่พัก ค่าพาหนะเดินทาง ค่าอาหาร และค่าสถานบันเทิง คิดเป็น ร้อยละ 24.5 ,22.8 ,15.4 และ 8.0 ตามลำดับ

การศึกษาตัวแปรที่มีผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวันของนักท่องเที่ยว โดยใช้ MCA นั้น ตัวแปรที่ใช้ ได้แก่ ตัวแปรทางด้านรายได้ และ ตัวแปรทางด้านประชากร ได้แก่ อายุ เพศ และอาชีพ การศึกษาปรากฏว่าตัวแปรอายุเป็นตัวแปรที่ไม่มีระดับความเชื่อมั่นทางสถิติ ทั้งในกรณีของนักท่องเที่ยวชาวไทย และต่างชาติ สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย ตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุด ได้แก่ รายได้ รองลงมา ได้แก่ เพศ โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวมากที่สุด คือ นักท่องเที่ยวที่มีรายได้มากกว่า 20,000 บาท ต่อเดือน และเป็นเพศหญิง ส่วนนักท่องเที่ยวต่างชาติ ตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุด ได้แก่ อาชีพ และเพศ ตามลำดับ นักท่องเที่ยวต่างชาติ ที่มีค่าใช้จ่ายมากที่สุด คือ นักท่องเที่ยวที่เป็นนักธุรกิจ หรือ ผู้บริหาร และเป็นเพศหญิง

การจัดงานไม้ดอกไม้ประดับ ในช่วงวันที่ 7-9 กุมภาพันธ์ 2535 ก่อให้เกิด รายได้ จากการท่องเที่ยวแก่จังหวัดจำนวน 105.28 ล้านบาทและเกิดรายได้เพิ่มจากปกติ 45 ล้านบาท โดยจะกระจายไปสู่ธุรกิจประเภทพาหนะเดินทางมากที่สุด ประมาณ 29.3 ล้านบาทหรือเกิดรายได้ เพิ่มจากปกติ 12.57 ล้านบาท ส่วนธุรกิจประเภทขายสินค้าที่ระลึก และธุรกิจประเภทที่พัก ก็ได้รับรายได้สูงเช่นกัน ประมาณ 27.79 และ 24.81 ล้านบาท คิดเป็นรายได้เพิ่มจากปกติ 11.93 และ 10.67 ล้านบาทตามลำดับ ธุรกิจขนาดใหญ่ที่ได้รับผลประโยชน์มากที่สุด คือธุรกิจประเภทพาหนะเดินทาง และโรงแรม ซึ่งได้รับถึง 23.99 และ 21.05 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 22.8 และ 20 ของรายได้ทั้งหมด โดยธุรกิจที่ได้

ร่วมลงทุนในการจัดงานไม้ดอกไม้ประดับในครั้งนี้ คือกลุ่มธุรกิจทางด้านโรงแรมและธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งได้รับผลตอบแทน 75 และ 23 บาท จากการลงทุนเพียง 1 บาท และรายได้จากการจัดงานกระจายไปสู่ภาคแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 30.8 ของรายได้จากการจัดงานทั้งหมด หรือประมาณ 32.6 ล้านบาท

การใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวที่มีค่าใช้จ่ายต่อวันน้อย จะมีการกระจายรายได้ไปสู่ธุรกิจขนาดกลางและเล็ก เท่าเทียมกับที่กระจายไปสู่ธุรกิจขนาดใหญ่

ในด้านการจัดงานไม้ดอกไม้ประดับ นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความประทับใจต่อการจัดงาน มากกว่านักท่องเที่ยวต่างชาติเล็กน้อย แต่สิ่งที่ลดความประทับใจของนักท่องเที่ยวก็คือ ปัญหาการจราจร และมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่อยากกลับมาเที่ยวงานนี้อีกร้อยละ 65.8 และ 27.3 ตามลำดับ ส่วนที่ไม่อยากกลับมาเที่ยวมีร้อยละ 21 และ 63.6 ส่วนที่เหลือยังไม่แน่ใจว่าจะได้กลับมาเที่ยวอีก

สิ่งที่สร้างความประทับใจในการมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ครั้งนี้ ตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่างชาติ คือ อาหาร ที่มีราคาถูกและมีรสชาดอร่อย ส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยก็มีความพอใจในเกณฑ์ที่ดีต่อสาธารณูปโภคต่าง ๆ ที่ให้บริการ แต่สิ่งที่ลดระดับความตั้งใจในสายตาของนักท่องเที่ยว คือปัญหาการจราจรติดขัด สภาพสิ่งแวดล้อมที่เป็นพิษ และบ้านเมืองสกปรก

จากการศึกษาในครั้งนี้สามารถยืนยันสมมุติฐานได้ว่า การจัดเทศกาลไม้ดอกไม้ประดับ ผลประโยชน์ส่วนใหญ่จากการจัดงานจะตกกับธุรกิจขนาดใหญ่ มากกว่าธุรกิจขนาดกลางและเล็ก และเกษตรกรผู้ปลูกดอกไม้ขาย ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีค่าใช้จ่ายต่อวันน้อย จะมีผลกระทบต่อกระจายรายได้ไปสู่ผู้ประกอบการขนาดกลางและเล็ก ไม่แตกต่างไปจากการกระจายไปสู่ผู้ประกอบการขนาดใหญ่

Thesis Title : Income Distribution from Tourism : A Case Study
of the Flower Festival in Chiang Mai Province

Author : Piangjun Likhitekaraj

M.Econ. : Economics

Examining Committee :

Assoc.Prof.Dr. Mingsarn	Kaosa-ard	Chairman
Assoc.Prof. Benchawan	Tongsiri	Member
Assist.Prof. Thongchi	Shusuwan	Member

Abstract

The three objectives of this study are; 1) to study the expenditure pattern of tourists visiting Chiang Mai Province 2) to study tourist income distribution to big, medium and small tourism businesses 3) to compare the cost of organizing the event (which was financed by both the government and the private sector) with the revenue distributed to economic sectors including agriculture, industry and service.

The data for the study were gathered from a structured questionnaire survey of tourists and tourism businesses before and during the festival. One hundred Thai and 100 foreign tourists were interviewed using a non-structured questionnaire

additional information was gathered from 80 tourism businesses using a non-structured interview. Methods of analysis used include descriptive statistics and Multiple Classification Analysis (MCA).

The expenditure per person per day of Thai tourists visiting Chiang Mai in 1992 averaged 1,668.33 baht. Transport expenditure which accounted for 32.9 per cent of the total daily expenditure was the biggest expenditure item. While the shares of shopping, accommodation, food and drink, entertainment and other expenditure in total expenditure were 23.4%, 22.7%, 16.1%, 3.1% and 1.8% respectively. The average expenditure of foreign tourists in the sample was 1,902.11 baht per day. For foreign tourists, shopping expenditure per day which constituted 29.3% of total expenditure was the highest expenditure. While the accommodation, transport, food and drink and entertainment expenditure accounted for 24.5%, 22.8%, 15.4% and 8.0% respectively.

The variables used to explain the level of tourist expenditure by using MCA were the level of income and demographic variables (such as age, sex and occupation). Age variable is not statistically significant for predicting expenditures of either Thai and foreign tourists. For Thai tourists, the adjusted deviation from grand mean for income level lower than or equal to

10,000 baht per month, between 10,000 baht and 20,000 baht and over 20,000 baht are -587.84, 456.11 and 946.33 respectively. Gender is a statistically significant variable for both local and foreign tourists and the adjusted deviation coefficient is positive for female and negative for male. For foreign tourists occupation variable is used instead of the income variable. The adjusted deviation coefficient is highest for business executives (602.64) and lowest for labourers (-171.88).

The Flower Festival held between 7-9 February 1992 was estimated to earn a total revenue of 105.28 million baht for Chiang Mai. The increase in revenue over and above the normal of revenue earned during February is 45 million baht. Shopping and accommodation business earned 27.79 and 24.81 million baht respectively obtaining, an increase which amounts to 11.93 and 10.67 million baht over and above normal income. Large businesses which received the greatest benefit were transport and hotel business which earned 23.9 and 21.05 million baht, 22.8% and 20% of total revenue from the Flower Festival. Larger income was found to accrue to big businesses than small operators. For one-baht investment in the event, the big hotel and tour agency sector earned additional income of 75 and 23 baht respectively. Income accrued to the wage earners totalled 32.6 million baht which is 30.8% of total tourism income.

Thai tourists were slightly more impressed by the festival than foreign tourists. Traffic congestion and pollution were found to be significant drawbacks to the event. The major attraction in Chiang Mai for foreign tourists was food. About 65.8% of Thai and 27.3% of foreign tourists stated that they would return to attend this festival in the future.

The evidence confirms the hypothesis that a larger proportion of the benefit is accrued to larger enterprises than to small and medium enterprises and farmers. The hotel sector for example reaped financial benefits far larger than its contribution to the cost of organizing the Flower Festival. However, the distribution of the expenditures of big and small spenders towards big and small businesses are not significantly different.